

617; V. V. Tomek, Květy 1844, s. 348 a 356 ■; an: nekrolog, Hlas 2. a 5. 11. 1864; M. Nedvěďová in J. Češka: Řeči a naučení hlubokých mudrců (1982).

mo

Petr Bezpráv viz in Petr Bezruč

Petr Bezruč

* 15. 9. 1867 Opava

† 17. 2. 1958 Olomouc

Básník a prozaik, autor Slezských písní, sbírky, která monumentálními obrazy-symboly zobrazila sociální i národnostní útlak slezského lidu a vyjádřila jeho vzdor a protipanskou revoltu. V její básnické osnově se prudce střídá subjektivní výraz intimních vyznání s objektivizujícími autostylizacemi v postavu barda slezského lidu a mstitele jeho poroby. Zrodilo se tak dílo, které opírajíc se o nejnovější postupy moderní české poezie na přelomu století vyslovilo s neobyčejnou naléhavostí své sociální poslání.

VI. jm. Vladimír Vašek. Byl nejstarší ze šesti dětí (z nich Ladislav, 1871—1949, pod pseud. Vít Šedivec sepsal třídílné rodové paměti Z kroniky rodu Bezručova, 1937, 38, 48) Antonína Vaška, profesora klasické a slovanské filologie na německém opavském gymnáziu. Pro svůj radikální vlastenecký postoj byl otec 1873 nucen odejít z Opavy do Brna. Zde proslul svým odvážným spisem proti pravosti RKZ a Zlomku Evangelia sv. Jana (zdá se, že negativní ohlas tohoto vystoupení uspišil jeho smrt). Tam také 1873 začal B. chodit do první třídy cvičné školy při učitelském ústavu. Ani v Brně však rodina neztratila kontakt s rodným Slezskem: Háj u Opavy se stal místem pravidelných prázdninových pobytů dětí. Od 1877 pokračoval B. ve studiu na brněnském Slovanském gymnáziu (mat. 1885). Přestože

již návštěva gymnázia byla po smrti otce 1880 spojena s mnoha rodinnými obětmi, rozhodl se B. ke studiu klasické filologie na pražské filoz. fakultě. V Praze se zaujetím sledoval průběh rukopisných bojů v Athenaeu, v nichž právem shledával zadostiučinění pro svého otce. Odtud se zřejmě datuje B. odpor k pražské vlastenčící společnosti i jeho sympatie k realistům a jejich orgánu Čas, jehož redaktor J. Herben byl ostatně žákem B. otce na brněnském gymnáziu. K Praze však B. nepřilnul; stala se místem jeho tíživých krizí, které vyvrcholily v šestém semestru (1888) zanecháním studia a návratem do Brna. B. k tomu vedly stále se horšící sociální poměry rodiny, nedostatečná finanční podpora a snad i studijní potíže. Z celkové apatie ho v Brně vytrhovalo zaměstnání diurnisty stavebního úřadu při Zemském výboru i první literární pokusy v próze, které se zachovaly (*Studie z Café Lustig*, otištěné 1889 ve Švandovi dudákově pod pseud. Ratibor Suk). V dubnu 1889 dostal vyřízení žádosti o místo poštovního praktikanta, v květnu 1891 složil zkoušku z poštovních předpisů a v říjnu byl jmenován poštovním asistentem s působištem v Místku. Zde vedl mládenecký život, stýkal se jen s několika přáteli, prožil tu i dvě lásky, k ženě hostinského Marii Sagonové a k mladé, umělecky založené Dodě Bezručové, které — právě tak jako pozdější brněnská láska k Františce Tomkové — zanechaly trvalé stopy v jeho životě a našly přímý i nepřímý výraz v jeho básnickém díle. Především však z autopsie poznával život i přírodu těšínského Slezska a kraje pod Beskydami. V září 1893 Místek opustil, když byl na vlastní žádost přeložen k poštovnímu úřadu Brno-město. V Brně v polovině 1898 onemocněl prudce propuknuvší nervovou a plicní chorobou, která se s přestávkami vlekla až do podzimu 1902. B. se léčil střídavě v Kostelci na Hané a u bratra Ladislava v Ivančicích. V červnu 1902 byl přeložen na brněnskou nádražní poštu, ale teprve na podzim se vrátil natrvalo do služby. — Propuknutí nemoci 1898 je všeobecně uznáváno za významný mezník v B. životě. Tehdy totiž padly dosavadní zábrany a B. se odhodlal — snad i z obav z možné smrti — vystoupit na veřejnost jako básník. V průběhu let 1899 a 1900 zaslal šéfredктору Času J. Herbenovi pod pseud. Petr Bezruč většinu básní, jež vytvořily základ jeho pozdějších *Slezských písní*. Herben je také ihned za-

čal otiskovat v Beletristické příloze Času a pak v Besedách Času (od února 1899). Verše vyvolaly široký ohlas ve veřejnosti a také zájem o osobu neznámého autora. Indiskreci N. Mrštíka došlo k prozrazení pseudonymu, úzkostlivě tajeného i z existenčních důvodů. B. tehdy na několik měsíců přerušil korespondenci s Herbenem a teprve v únoru 1900 mu zaslal další sérii veršů. Pak se tempo B. tvorby podstatně zpomalilo a další verše vycházely též pod novými pseudonymy Neznámý a Smil z Rolničky. Ne všechny také B. pojal do Slezských písní. Na Herbenovo opětné naléhání konečně B. souhlasil se souhrnným vydáním svých básní. První číslo Besed Času 1903 vyšlo s podtitulem Slezské číslo a obsahovalo jen B. verše. Ještě téhož roku pak následovalo jejich knižní vydání. 1909 vycházejí pak s titulem Slezské písně (dále: SP). Ani to však nebyl definitivní soubor. K veršům tzv. jádra, jež vznikalo na konci 19. století, přibývaly v nových vydáních další básně vzniklé v obou předcházejících obdobích i verše nové. Posledním, největším rozšířením prošly SP 1928, a toto vydání se také od 1963 stalo (na základě závěrů vědecké konference o textu sbírky v Opavě) východiskem pro všechna další čtenářská vydání. Tato edice totiž obsahuje relativně úplný soubor veršů, v němž se ještě jen v malé míře projeví básníkovy pozdní jazykově puristické a jiné zásahy, které poté měly převážně jen mechanický charakter a které podstatně ovlivnily podobu SP v dalších vydáních. — Obavy z existenčních důsledků prozrazení autora SP se ukázaly jako oprávněné za první světové války. 1915 upadl B. v podezření z autorství dvou proruských a protirakouských básní podepsaných jeho iniciálami v pařížském časopise českých emigrantů *L'Indépendance Tchèque* (autorem veršů byl J. Grmela). V září byl B. zatčen, obviněn z velezrady a vězněn ve Vídni a v Brně. Díky skvěle vypracovanému odbornému posudku vídeňského soukromého učence J. Karáska, z něhož jasně vyplynulo, že obě inkriminované básně jsou podvrhy, bylo koncem února 1916 řízení pro nedostatek důkazů zastaveno a B. propuštěn z vězení. Na brněnskou poštu se však mohl vrátit až v převratových dnech 1918. Tehdy byl také jmenován jejím přednostou, ale básník se nové funkce hned vzdal. 1928 odešel do výslužby a žil v ústraní na různých místech v Brně, v Kostelci na Hané, v Brance u Opavy a na Ostravici

v Beskydech. 1939 přesídlil natrvalo do Kostelce. 1945 byl jmenován národním umělcem. Pohřben byl 21. 2. 1958 v Opavě.

Slezské písně představují B. celoživotní dílo; k jádru veršů z konce 19. století přibývaly v průběhu času další, jednak z tohoto období, jednak novějšího data, jež vznikaly již za odlišných subjektivních i objektivních podmínek. Sběrka se tak stala svodem různorodých veršů: k revoltní společenské poezii jádra a k hořce intimním, zpodobným básním se postupně přiřazovaly melancholické verše rezignující na nerovný zápas i na naplnění osobního štěstí, neosobní tragické balady se společenskou, ale i milostnou motivací, popěvková ohlasová lyrika i publicistické verše politické, reagující na popřevratové události, zejména na rozdělení Těšínska, právě tak jako publicistické verše regionálně patriotické, hájící falešnou tradici jazykového „moravectví“. Všechny tyto složky spojuje v jednotu jedinečného díla básníkovy mnohostranné sepětí s rodným krajem, s jeho životními poměry i s jeho zvláštním postavením uprostřed národního celku i uprostřed širších mocenskopolitických a společenských vztahů za rakousko-uherské monarchie a ojedinele i za vznikající republiky. Prvním znakem této jednoty je tedy vyhraněné krajově kmenové citění autora. Jeho domovem ve vlastním i symbolickém smyslu je opavské a těšínské Slezsko a kraj pod Beskydami; všechno ostatní je cizina, zdroj útlaku a poroby, nebo alespoň — pokud jde o ostatní české prostředí — nezájmu a lhostejnosti, a v nejlepším případě jen platonických projevů solidarity. Autor v několika básních v ostrých protikladech vyhraňuje tuto regionální osobitost, a to jak ve vztahu k hrdým sedlákům úrodné Hané, k jiskřivě veselému životu moravských Slováků a k chudobě Horácka s rozpadávajícími se panskými sídly, tak k rozvinutému národnímu životu Čechů při Vltavě s jejich vlasteneckými slavnostmi a zábavami. Na pozadí těchto kontrastů vyrůstá pak obraz rodného kraje, a zase obraz skutečný a zároveň i symbol, enkláva nejkrutějšího sociálního i národnostního útisku, v němž se setkávají nejvyšší představitelé moci rakouské monarchie s cizáckými majiteli hutí, dolů a továren, germanizující vládní úředníci s odnárodňujícími kněžími a učiteli. Útisk doléhá ze všech stran, bere na sebe nejrůznější formy, a důsledkem je bída, hlad a postupné odumírání

celého kmene. Trýznivý pocit hořkosti a roztrpčení se stává druhým jednotčícím prvkem různých složek SP. Je v něm jak vědomí mar-nosti jakéhokoliv osamělého odporu, tak neochota k pasivnímu smíření; nakonec toto roztrpčení vyústí v zoufalý výbuch revolty, prudký a mstivý, bez hranic a zábran, jenž smete hutě i doly, pány i samotné mstitele. V tomto ať už revoltním, ať rezignujícím, ale v každém případě burcuujícím gestu, a jedině v něm, opouští básník formu svědeckých a konfesijních výpovědí a promítá se do svých autostylizací; v nich jednak jako subjekt splývá s kolektivitou svého lidu — jako bezejmenné my, jako horník a hutník zápasící o svou lidskou existenci a planoucí touhou po spravedlivé odplatě, jako beskydský horal i prostý orač tištěný bídou —, jednak se přetvořuje v mnohostranný symbol revolty jako démonem stožený všetc, jenž mstí svůj lid, jako jeho první a poslední pavec, tvůrce mýtu o jeho odporu proti bezpráví i krutém pádu a nakonec i jako příšerný fantóm, v jehož fyziognomii se zračí všechna příkoří uštědřená jeho lidu a jenž tu zůstane po staletí jako „Ahasver svědomí Čechů“ a již „zašlého národa bard“. Na rozdíl od autostylizací však pocit zatrpklivosti není spjat jen s revoltním aktem. Postupuje básnický subjekt v rozličných časových obdobích a je neméně autentický v básnickových verších milostně intimních, ve zpovědních vzpomínkách na mládí i v reflexích o poslání poezie, v tragických baladách i v nedůtklivých verších publicistických. A jen v řídkých osvobozujících chvílích vzniká B. poezie ohlasová, v níž ojediněle zasvítí i jiskra humoru; je příznačné, že nejjasněji tam, kde básník zabloudil na svých toulkách mimo svůj kraj (jižní Morava). Ve sbírce se sloučily tak protikladné postupy moderní české poezie, že básnickovo dílo bylo dlouho považováno za osamocený, bludný balvan, za cosi, co všestranně vybočilo z rámce literatury. Svědecká dokumentárnost se smyslem pro životně reálný a regionálně příznačný detail se odráží od symbolistických vizí plných mýtotvorné síly, zhuštěná baladičnost využívající náznaku a eliptičnosti nalézá svůj protějšek v patosu obžalobných a vzdorných autostylizací a v útočných pamfletických výpadech, prostá melancholie konfesijních veršů kontrastuje s monumentálními paralelismy, hyperbolicky zvýrazňujícími obrazy poroby a vzdoru, vý-

sostná kultivovanost pracující běžně s reáliemi antického světa se střetává s drsně líčenou a ostře ohraničovanou regionalitou, stále znovu připomínanou i přemírou dialektismů, a konečně půdorys písně s jejím pravidelným rytmem a refrénovitostí má svůj opačný pól v drhnoucí kakofonii nepravidelných daktylských veršů a nezřídka i skřípajících lomených rýmů. Teprve postupně literární historie nalézala v této ojedinělosti souvislost s třemi hlavními básnickými proudy z přelomu století: se symbolismem, s macharovským realismem a s písňovými a pamfletickými útvary anarchistické generace básníků Šrámka a Gellnera. Jestliže však dosud se tyto proudy projevovaly ve vzájemné konfrontaci a zdůrazňované protikladnosti, pak ve SP došlo k jejich působivému sloučení v jeden celek. Střídavá dominantnost jednotlivých postupů ve sbírce pak výrazně přispívá k mnohostrannosti obrazu života podbeskydského lidu, k jeho básnické nevšednosti. Tak, jak se v průběhu času SP obohacovaly a rozrůstaly, procházely za více než půl století své existence i bohatým životem vnějším. Už rok po svém prvním vydání vyšly 1910 pro české krajany v USA v Chicagu a 1911 rozšířeny znovu. Ve svízelných dobách posilovaly doma i na zahraničních bojištích sociální cítění, jak o tom svědčí vydání pro české legionáře na Rusi 1918 nebo české výbory vydané za druhé světové války v Anglii. — Vedle četných překladů jednotlivých básní i menších celků do mnoha jazyků si zvláštní zmínku zaslouhuje německý výbor, který vyšel v době B. politické perzekuce za světové války 1916 v Lipsku v překladu R. Fuchse a s předmlouvou F. Werfla. Zatím se SP i doma staly jedním ze základů, o něž se opírá celá moderní česká poezie. Našly také řadu epigonů, jak o tom svědčí Sibiřské písně učitele a levicového legionáře na Rusi Františka Vladimíra Lonského (*29. 3. 1989 Kostelec nad Černými lesy, † 1. 12. 1979 Hradec Králové), které pod pseudonymem Petr Bezpráv vyšly 1919 cyklostylovaně ve Vladivostoku a 1921 s předmlouvou J. Kratochvíla v Praze; obsahují třicet básní ze života legionářů ocitajících se v kontroverzi s reakčním velením. — Mimo SP napsal B. velké množství veršů k nejrůznějším příležitostem, které zůstaly na okraji jeho díla, ale také verše sociální a životně účtující (*Stužkonoska modrá*), jež tvoří pandán k SP, verše kriticky reagující na poměry v novém státě i satiricky napadající

Bezruč

jeho nešvary. Dále verše ohlasové, humorné i několik intimních básní, z nichž nejvýznamnější je posmrtně vydaný cyklus *Labutinka*, jenž se váže k nenaplněné lásce k F. Tomkové. Různorodá je i B. próza, převážně povídková tvorba. Žánrová humorná kresba lidských typů (*Studie z Café Lustig*) v ní stojí vedle sociálněkritických a satirických črt a vzpomínkových próz. Sporné zůstává autorství sbírky *Báseň opus V.*, podepsané Pavlem Hrzánským, kterou v pozůstalosti S. Čecha objevil A. Boháč a o níž poprvé podal zprávu na B. Opavě 1982. Jméno P. Hrzánský pokládá Boháč za pseudonym V. Vaška a sbírku za jeho ranou práci (viz rubr. LITERATURA).

PSEUDONYMY, ŠIFRY: Alter ego, B. Čermák, B. Šarek, H. Černý, Kuba Stopěruník, Leo Charvát, Neznámý, Old (+ kresba ještěra), Petr Bezperák, Ratibor Suk, Smil z Rolničky;***, B***. ■ PŘÍSPĚVKY in: (verše ze Slezských písní včetně vyd. 1928): Beletristická příloha Času, Besedy Času (1899–1906); Beskydské besedy (Raškovice, 1916); Černá země (1925); Českosl. republika (1922); Českosl. deník (Olomouc, 1919); Čes. bibliofil (1910); Lid. noviny (1921 a 1927); Mor. slez. revue (1911); Mor. slez. deník (1927); Niva (1922); Ostravský deník (1903–04); Právo lidu (1903); – (ostatní příspěvky): Archa (1946); Besedy Času (1904); Beskydské besedy (Raškovice, 1916); Bezručův kraj (1918); Bezručův lid (Místek, 1939); Bezručův textilák (Místek, 1952); Bibliofil (1931); Botař (Holice, 1950); Břelavský kraj (1934); Červený květ (1957); Čes. slovo (od 1933); Českosl. armáda (1956); Českosl. demokracie (Ostrava, od 1946); Českosl. republika (1921); Českosl. deník (Olomouc, 1919); Čes. jih (Tábor, 1939); Čin (1947); Čtvrtky (od 1934); Dar (1948); Den (1941); sb. Dík a pozdrav J. Horovi k padesátce (1941); sb. Dík rozsevači české knihy (1952); Dikobraz (1957); Duch času (od 1929); Frýdecko-místecký kraj (1931); Haló noviny (1937); Haná (1940); Hlas (Jaroměř-Ostrava, od 1945); Hlasy z Hané (1941); kal. Horník (1958); Horymír (1941); Hořický obzor (od 1935); Host do domu (od 1954); Hostimil (1946); Hraničářská stráž (1934); sb. Hrozenkovské Javorníky (1931); Kalendář železničářů pro rok 1942; Katalog B. výstavy v Prostějově (1937); Katalog jubilejní výstavy J. Uprky v Praze (1931–32); Katalog jubilejní výstavy mor. slez. Pobeskydí (1926); Katalog výstavy P. B., věstec svého lidu (1952); Katalog výstavy života a díla P. B. v Olomouci (1952); Katolické noviny (1949); alm. Klas (1947); Kolo (1937); Kostnické jiskry (1942); Kultura (1957); Kulturní život (1956); Lázeňský zpravodaj (Luhačovice, 1939); Legie (1937); Legionářská stráž (1937); Lid. demokracie (od 1948); Lid. kultura (1945); Lid. obroda (Brno, od 1948); Lid. noviny (od

1898 a od 1951); Lit. noviny (1954); Lit. rozhledy (1928); Máj (1899); Masarykovou stopou (Hodonín, 1947); Merendní listy (1946); Mladá fronta (1947); Mor. orlice (od 1933); Mor. noviny (Brno, od 1927); Mor. slez. deník (od 1927); Mor. jih (Břeclav-Znojmo, 1947); Mor. večerník (Olomouc, 1938); Mor. východ (Frenštát p. R., od 1935); Morgenzeitung (1937); Nár. listy (od 1925); Nár. noviny (Ostrava-Praha, 1938); Nár. obroda (Brno, 1947); Nár. osvobození (od 1947); Nár. politika (od 1928); Nár. práce (od 1927); Naše kniha (1928); Naše Valašsko (1929); Naše zájmy (Boskovice, 1937); Nasz Ślązak (1932); Niva (od 1914); Nová politika (Brno-Olomouc, od 1948); Nová svoboda (Ostrava, od 1953); Nové slovo (Ostrava, 1947); Noviny frýdecké výstavy (1935); Noviny těšínské (1900); Nový den (Plzeň, 1947); Nový lid (Brno, od 1927); Nový reklamní list (1928); Nový život (od 1953); Nymburské listy (1937); Obrana lidu (od 1947); Obzor (1937); Opavský týdeník (1910); Ostravice (od 1893); Ostravský úderník (1948); Ostravský večerník (1935); Osvobozená země (1947); Osvobozený našinec (Olomouc, 1947); sb. Padesát poutí (1956); Palcát (Tábor, 1947); Pavilon města Místku na výstavě B. kraje ve Frýdku (1935); Pedagogický průvodce (1945); Pěšina (1934); sb. P. Bezručovi Místek (1947); Pionýrské noviny (1957); Polední deník (Ostrava, 1934); Poštovní úředník (od 1935); Pozemní stavby (1953); Pozor (Olomouc-Ostrava, od 1903); Požární ochrana (1955); Práce (od 1946); Právo lidu (od 1934); Program oslav 85. narozenin P. B. ve Znojmě (1952); Radiožurnál (1932); Rok lidovýchovné práce v širším Ostravsku (1937–38); Rovnost (od 1946); sb. Rozsevač české knihy (Kroměříž, 1947); Rudé právo (od 1948); Ruch (1925–27); Selské listy (1939); Sever a východ (1927); Slez. sborník (1947); sb. Slovácko Macharovi (1914); Slovo národa (od 1947); Snaha (1934); Sokol Praha II (1937); Sokolské noviny (Ostrava, 1935); Spoj (1954); Stráž lidu (Olomouc, 1947); Studentský časopis (1934); sb. Svatopluku Čechovi (1946); Svět práce (1950); Světozor (1927); Svoboda (Brno, od 1933); Svobodná republika (Opava-Ostrava, od 1930); Svob. noviny (od 1946); Svob. slovo (od 1947); Svobodný směr (Plzeň, 1947); Švanda dudák (1889 a 1924); Týdeník z Českomor. vysočiny (Pelhřimov, 1941); Univerzita Karlova (1957); sb. Valaši bardu Beskyd (1948); sb. Valentin Držkovic 1888–1948 (1948); Vatra (1937); Večer (1934); Večerní Praha (1955); Vedoucí pionýrů (1958); Věstník Matice opavské (1934); Videňský deník (1933); Vlasta (1958); Vlastivěd. věstník moravský (1945); Volné slovo (Olomouc, od 1945); Všem (Brno, 1928); Výtvarné umění (1953); kal. Zář (1947); Zeměděl. noviny (1953); Zprávy KVM Olomouc (1956); Zprávy NV pro okres a město Prostějov (1945); Zprávy Podpůrného svazu býv. čes. důstojníků (1941); Zprávy společnosti P. B. (1946); Zvon (1940); Žďár (1941); Železničář (1957). ■ KNIŽNĚ. Vydání SP:

Slezské číslo (BB 1903, usp. J. Herben, 31 básní); Slezské písně (BB 1909, 45 básní, mj. všechny verše SČ); Slezské písně. Dodatky (1909, 6 básní); Slezské písně (2. vyd. 1911, 56 básní; 3. vyd. 1911, 58 básní; 4. vyd. 1919, 61 básní; 5. vyd. 1920, 61 básní; 6. vyd. 1920, 64 básní; 7. vyd. 1927, 68 básní, 8. vyd. červenec 1928, 79 básní; 9. vyd. prosinec 1928, 79 básní). — *Ostatní beletrie*: Moravská zem a moravská řeč. Republika před sv. Petrem (P 1923); Sužkonoska modrá (B 1930); Z listů P. B. Janu Herbenovi (BB 1930, usp. M. Herbenová); Černá hodinka s P. B. (PP 1931); Jižní Morava v písních P. B. (1933, usp. A. Kučík); Studie z Café Lustig (PP 1934); Novoroční gratulace 1924—1935 (BB 1935, usp. F. Trnková); Epitafy a panychida (BB 1936, usp. A. Süssová, s něm. překl. R. Fuchse); Paralipomena 1 (BB 1937, usp. P. Toman ml.); Verše (1937, usp. G. Erhart, zde i verše z Novoročních gratulací 1924—1935); Lolo a druhoové (P 1937); Paralipomena 2 (BB 1938, usp. P. Toman ml.); Křivý úsměv ještěřský (PP 1942, usp. F. V. Pokorný); Novoroční pozdravy P. B. z let 1936—1948 (BB 1947, usp. J. Glivický a V. Souček); Mladátko (P 1948); Je nás šest (PP 1950, zde i Mladátko a Republika před sv. Petrem); Povídky ze života (1957, usp. D. Šajtar, zde všechny dřívě uváděné prózy); Verše starého ještěra (1957, usp. D. Šajtar, zde i některé verše z Paralipomen 1 a 2); Neznámé verše P. B. (1957, usp. J. Dvořák); mimoto četné bibliofil. a j. tisky — viz rubr. BIBLIOGRAFIE; — posmrtně: Přátelům a nepřátelům (BB 1958, usp. J. Dvořák, O. Králík, V. Ficek; nejobsáhlejší soubor B. veršů mimo SP); Labutinka (BB 1961, usp. O. Králík). — *Textologické edice*: Rukopisy P. B. z let 1899 až 1900 (faksimile rkp., 1950, ed. O. Králík); Slezské písně podle rukopisů (1963, ed. O. Králík a V. Ficek); Slezské písně P. B. Historický vývoj textu (1967, ed. O. Králík, V. Ficek, L. Pallas); Jen jedenkrát (edice SP podle zásilek J. Herbenovi, i vzáj. koresp., 1980, ed. V. Macura). — *Ostatní práce*: Jistebský či jistebnický (polemika, 1936); Poznámky moravského čtenáře k Pravidlům českého pravopisu z r. 1941 (polemika, 1942). — *Výbory*: Výbor básní P. B. (1940, usp. Kroužek Slezanů, Kdesi v Anglii); O P. B. a výbor ze Slezských písní (Londýn 1942, usp. R. Fuchs); Zpěvy o zemi slunečné (1947, usp. V. Stratil); Písně 1899—1900 (1953, usp. O. Králík); Balady (1956, usp. M. Jurák); Básně z Hané (1956, usp. M. Jurák); Básně (1964, usp. M. Červenka a B. Štorek); Verše milostné (1967, usp. J. Rumler); mimoto bibliofil. a j. drobné soubory básní — viz rubr. BIBLIOGRAFIE. ■ **KO-RESPONDENCE**: V. Martinek: Druhá tvář P. B. Z korespondence P. B. S. Klírovi (z 1920—26), Rozpravy Aventina 1927; J. M. Augusta: Z dopisů P. B. J. M. Augustovi (z 1919—28), Naše kniha 1928; A. Kučík: Historie jubilejního vydání Slezských písní (A. Kučíkovi z 1933—38), in P. B. 1937 (1938); D. Šajtar: P. B. a slezská mládež (akad. spolku Odras 1899—1900), Listy PPB 1954; Listy P. B. V. Flajš-

hansovi (z 1936—49, ed. M. Vieweghová-Zdráhlová, 1957); I nejvíce znavená řeka jednou do moře dospěje přece... (S. Augustovi z 1943—51, usp. S. Augusta, b. d., 1958); P. B. píše nakladatelství (SNKLHU z 1953—57; 1959); L. Páleníček: Bezruč Švabinskému (z 1952—57), Lid. demokracie 27. 9. 1959; P. Rákos: Dva dopisy P. B. prof. R. Szalatnaimu (z 1938), Slavia 1959; L. Knězek: P. B. - Janko Jeseňský (z 1940), SLit 1959; D. Šajtar: Vzájemná korespondence P. B. s H. Kvapilovou a J. Kvapilem (z 1899—1947), Čas. Slez. muzea 1960; P. Pešta, V. Válek: Z korespondence P. B. s A. Závodským (z 1947—57), SPFF Brno 1960; Bezruč—Machar (vzáj. koresp. z 1900—42, též kondolence vdově z 19. 3. 1942, ed. J. Dvořák, 1961); P. Reiman: Dopisy P. B. R. Fuchsovi (z 1922—38), in Literární podbizny (1961); A. Závodský: Z korespondence P. B. s M. Šebelou (z 1955—56), SPFF Brno 1962; J. Polák: Co mně psal P. B. (z 1946—56), Listy PPB 1962; P. B. píše příteli z mládí (J. Kunzovi z 1881—1932, ed. J. Urbanec, 1963); Padesát dopisů P. B. našemu krajanu J. Marchovi (z 1941—54, ed. J. Skutil, 1963); F. Směja: Setkání s P. B. (F. Smějovi z 1930—39), Listy PPB 1963; J. Urzidil: Bezruč — Johannesu Urzidilovi (z 1926—37), Perspektivy, New York 1963; Adresát J. Mahen (vzáj. koresp. z 1931—37, ed. J. Hek a Š. Vlašín, 1964); J. Sadílek: Korespondence P. B. F. Tomkové (list ze zač. století a faksimile veršů), ČLit 1964; A. Závodský: Dopisy P. B. Z. Bárovi (z 1933—48), SPFF Brno 1964; Milý Tučňáku (K. Rackovi z 1911—52, ed. J. Skutil, 1964); B. listy příteli T. Strejciusovi a jeho rodině (z 1908—46, ed. J. Skutil, 1965); P. B. Julii Chovancové (z 1945—52, ed. J. Skutil, 1965); L. Kuncíř a J. Urbanec: B. a Mrštíkovi (V. Mrštíkovi z 1907 a vzáj. koresp. s A. Mrštíkem z 1912—22), Literárněvědný sborník PPB 1966; Jak nám psal P. B. (SPN z 1946—57, ed. B. Balajka, 1966); Prameny a dokumenty k B. životu a dílu (rod. Losíkově z 1918—52 a dalším 8 adresátům z 1938—54, usp. J. Skutil, 1966); Š. Vlašín a J. Hek (Hájek): Korespondence P. B. a M. Hýska z let 1926—32, Sborník NM 1967; Z korespondence o Slezských písních. Bezruč—Duša—Klír—Konůpek (též vzáj. koresp. P. B.—F. Duša z 1928—45, ed. A. Sivek, 1967); Slezské písně v korespondenci 1898—1918 (s J. Herbenem z 1899—1927, s H. Kvapilovou, J. Kvapilem, J. R. Vilímekem, Akad. spolkem Odra, J. S. Macharem, A. Mackem, M. Gabrilíkovou, Hlasy z Hané, J. Kabelíkem, A. Pírkem, F. Trnkovou-Pírkovou, L. Losíkem, V. Martínkem, L. Janáčkem, V. Preissigem z 1907—38, F. X. Šaldou, T. G. Masarykem, J. Stránským J. Máchalem, M. Jiránkem, B. Foustkou, K. Wolffem, L. Vaškem, O. Vaškem, A. Vaškem, H. Vaškovou, O. Vaškovou, V. Mrštíkem, A. Mrštíkem, V. Šlechtou, J. Kunzem, G. Valchařem, A. Páralem, D. Bezručovou-Demlovou a F. Tomkovou; ed. J. Dvořák, 1967); Jižní Morava a P. B. 1867—1967 (5 adresátům z 1936—57, usp. J. Skutil,

Bezruč

1967); A. Sivek: Vteřiny s ním (A. Sivkovi z 1955—56), Červený květ 1967; A. Sivek: Z korespondence P. B. (s Klubem čs. turistů z 1924—47), Těšinsko 1967; J. Procházka: P. B. Maticí místecké a jejímu gymnáziu (z 1945—53), Těšinsko 1967; L. N. Zvěřina: Setkání s básníkem (L. N. Zvěřinovi z 1916—17), LitN 1967; M. Strouhal: Neznámý poutník (J. Koudelákovi, G. Frištenskému, E. Stoklasovi, V. Stratilovi a dalším 11 adresátům z 1919—57; 1968); P. B. A. F. Stehlíkovi (z 1952—57, ed. V. Grolich, 1968); P. B. — V. Martínek (z 1912—57, ed. A. Závodský, 1969); J. Urbanec: Vzájemná korespondence V. Vaška a D. Bezručové-Demlové (z 1906—53), in Mladá léta P. B. 1867—1903 (1969); -Zik- (J. Zelík): Dva dopisy P. B. (A. E. Vaškovi z 1944 a J. Skotákovi z 1954), Vlastivěd. zprávy z Adamova a okolí 1971; P. Pešta, Š. Vlašín: Spisovatelé F. Trávníčkovi (vzáj. koresp. z 1936—49), Sborník NM 1972; J. Skutil: P. B. a L. Janáček K. Elgartu Sokolovi (z 1925—29) + P. B. O. Vičarovi (z 1910—57), obojí Vlastivědná ročenka Okr. archivu v Blansku 1974; P. Marek: Ke stykům J. Vaci s P. B. (z 1940—48), Listy PPB 1974; J. Skutil: P. B. nakladateli F. V. Pokornému (z 1913—41) + Literární materiál k P. B. a J. Wanklovi (F. V. Pokornému z 1942—54), obojí Vlastivědná ročenka Okr. archivu v Blansku 1975; J. Dvořák: Z korespondence L. Štolla P. B. (L. Štollovi z 1950—55), ČLit 1977; P. B. a textiláci (redakci čas. Bezručův textilák z 1951—55, Frýdek-Místek 1977); B. Štorek: Listy P. B. J. Herbenovi (z 1898—1930), Čas. Mor. muzea v Brně 1978; J. Hek a Š. Vlašín: Vzácný pane profesore... (M. Hýskovi z 1933-40), S. Bartůšková: Společný zájem: příroda (J. Tomečkovi z 1945—48), P. Marek: Dopisy do kraje pod Jedovou (S. Krejčímu z 1940—48), P. Marek: P. B. a Prostějov (J. Glivickému z 1938—50), vše in Frygickou čapku mám (1978); mimoto řada jednotliv. dopisů a citací v novinách, časopisech a přelžit. tiscích. ■

BIBLIOGRAFIE: V. Ficek, A. Kučik: Bibliografie P. B. 1. Dílo (1953), 2. Literatura o životě a díle (1958); V. F. (Ficek): Bezručiana k dvojímu výročí, SLSb 1969. ■ **LITERATURA:** G. R. Opočenský: P. B. (1908) + P. B. Sociální struna básní B. (b. d., 1909); V. Martínek: Básnické dílo P. B. (b. d., 1909); J. Vondráček: Poezie P. B. (1913); V. Martínek: P. B. (1917, 2. vyd. 1924 obs. též oddíl veršů nepojatých do SP); sb. Slezský letáček (1917); A. Adamus: Po stopách Slezských písní P. B. (1927); Ad. Veselý: P. B., básník a člověk (1927); J. V. Sedlák: P. B. (1931); A. Cronia: P. B. (Řím 1932); M. Hýsek: Tři kapitoly o P. B. (1934); K. Rektorisová: B. verš (1935); F. Frýdecký: Pseudobezruč (1935) + Dílo P. B. (1936); H. Bulín: P. B. velezrádce (1936); sb. Kniha vzpomínky na P. B. a jeho dílo (1937, usp. V. Šmidt); Z. Bár: O P. B. (1937); R. Fuchs: P. B. — básník proti své vůli (1937); F. Sekanina: P. B. (1937, 2. vyd. 1947 s tit. Pohádka o B., jeho rodu, osobnosti a díle); K. Rektorisová: B.

básnická řeč (1937); J. Nováček: P. B. a čeští bibliofilové (1937, s cit. dop. P. B. V. Preissigovi); A. C. Nor: P. B. (1937); V. Šedivec: Z kroniky rodu Bezručova 1. (1937), 2. (1938), 3. (Zrod SP, 1948); I. Herben: Zrození básníkovy (1937) + Zrození básníka (1938, s cit. z dop. P. B. J. Herbenovi); sb. Bezručův hlas (1940, red. J. Kratochvíl, D. M. Pavlíček a J. Šíma); Z. Bár: O P. B. (1945); J. Hrabák: P. B. a jeho doba (1947); K. Rektorisová: Národní umělec P. B. (1947); Pět studií o P. B. (1947, usp. O. Králík a K. Horálek, studie J. L. Fischer, J. Š. Kvapil, O. Králík, K. Horálek, J. Bělíč); J. Janů: P. B. (1947); Ad. Veselý: P. B. (1947); F. Trávníček: Lidská tvář P. B. (1947); M. Rusinský: Bard prvý z Beskyd (1947) + Porobeného národa bard (1947); A. Kučik: Po stopách předků P. B. (1947); F. Horečka: Ohnivý květ (1947); A. Závodský: P. B. (1947) + Studie o P. B. (1947); L. N. Zvěřina: P. B. (1947); V. Zmeškal: P. B. a Lužice (1947, zde též koresp. M. Nowakovi, J. Pátovi a V. Zmeškalo- vi); J. Koudelák: P. B. na Hané (1947); L. Losíková: P. B. na Hané (1947); J. L. Krejčí: Opuštěný dům (1947); Bezručův sborník (1947, red. K. Černo-horský a B. Sobotík); P. Bezručovi Slezský sborník (1947, usp. B. Sobotík s V. Fickem a A. Turkem); Vzpomínky na P. B. (1947, usp. slimák [kresba] hanácký a spol.); E. E. Kisch: Den s P. B. (1949); F. Buriánek: P. B. (1952); Slezský sborník P. Bezručovi (1953, usp. D. Šajtar); D. Šajtar: Prameny Slezských písní (1954); A. Sivek: B. Stučkonoska modrá (1954); F. Buriánek: Bezruč, Toman, Gellner, Šrámek (1955) + P. B. (1957); O. Králík: Kapitoly o Slezských písních (1957); sb. Památník P. B. (1957, usp. D. Šajtar); B. Pračka, O. Králík, J. Dvořák: B. proces 1915—1918 (1962, 2. přeprac. vyd. 1964); O. Králík: Text Slezských písní (1963); J. Vochala: Místecký pobyt V. Vaška 1891—1893 a jeho přerod v P. B. (1963); Konference o textu Slezských písní v Opavě 10. a 11. září 1963 (1964); Bezručiana 1967 (1967, usp. V. Justl a J. Opelík); A. Závodský: Zora básníkova života (1967); sb. P. B. 1867—1967 (1967); L. Dlouhý: B. Kyjov (1968); J. Urbanec: Mladá léta P. B. Život a dílo 1867—1903 (1969); J. Štindlová a kol.: Konkordanční a frekvenční index k Slezským písním P. B. (1969); V. Ficek: Antonín Vašek a P. B. (1969); J. Slavický: P. B. a ženy (1969); sb. Znali jsme P. B. (1970, usp. B. Marek); sb. Vzpomínky na P. B. (1974); A. Závodský: V blízkosti básníka (1977, kniha rozpracovává některé autorovy studie, jež proto neuvádíme); J. Polák: P. B. (1977); O. Králík, V. Ficek: Kapitoly o P. B. (1978); sb. Frygickou čapku mám (1978, usp. P. Marek); J. Dvořák: Bezručovské studie (1982); mimoto četné bibliofil. a přelžit. tisky, pamětní listy, katalogy výstav aj. — viz rubr. **BIBLIOGRAFIE.** ■ bp. (V. Prasek): Slezské inteligenci domorodé, Opavský týdeník 17. 6. 1899; -aa- (A. Ota-hal): P. B., Opavský týdeník 8. 7. 1899; A. Kubis: Písně P. B., Noviny těšinské 15. 7., 5. 8., 12. 8. 1899; Éda (A. E. Vašek): P. B., Opavský týdeník 1. a 14. 3.

1903; Prokop z Bohutína (O. Wagner): Slezsko v písní P. B., Slez. věstník 1903; an.: Poezie P. B., Čas 1903; Š. (F. Šrámek): Slezské číslo, Stráž lidu 27. 3. 1903; J. Mahen: Slezské číslo, Moderní život 1903; J. Karásek: P. B., in Impresionisté a ironikové (1903); E. Sokol: Z nové poezie, Rozhledy 1903; V. Dyk: Nová česká poezie, Moderní revue 1903; A. Novák: Slezské číslo. Verše P. B., Čes. revue 1903; V. Dyk: Sociální poezie, Přehled 1904; K. Wenig: Daktylský rytmus v básních B., LF 1905; E. Sokol: Cestou od pólu k pólu, MSIR 1907; F. X. Šalda: Literární centralizace, Novina 1908 → KP 7 (1953); V. Dyk: Fejerton o bardech, Lumír 1909; M. Jiránek: Slezské písně, Volné směry 1910; A. Drtil: Osobnost pěvce Slezských písní, Rozhled 1910; V. Martínek: P. B., Novina 1910; Ant. Veselý: Bard, Čes. revue 1911; V. Martínek: In margine nového vydání Slezských písní, Novina 1912 + P. B. padesátníkem, Ostravský deník 15. 9. 1917 + B. básně, Mor. slez. sborník 1917; V. Dyk: P. B., Čs. demokracie 14. 9. 1917; A. Novák: P. B., Národ 1917; L. N. Zvěřina: P. B., Kmen 1917 + P. B. 50 let, Topičův sborník 1917; J. Kunz in Za černožlutou oponou (6. kap. o věznění P. B. za války, 1921); Z (J. Zubatý): Posudky a zprávy, NŘ 1924; J. Fučík: P. B. šedesátníkem, Kmen 1927; J. Hora: Šedesát let P. B., Lit. rozhledy 1927 → Poezie a život (1959) + P. B. a jeho sociální poezie, RP 15. 9. 1927; A. Novák: P. B., LidN 15. 9. 1927; Č. (K. Čapek): P. B., LidN 15. 9. 1927 → Ratolest a vavří (1947); J. Vodák: Bard první z Beskyd co promluvil, Čes. slovo 15. 9. 1927; F. Götz: P. B., NO 15. 8. 1927; L. N. Zvěřina: P. B., Kmen 1927; J. M. Augusta: P. B., Lumír 1927; K. Polák: B. a Heine, ČMF 1929; Ant. Procházka: Havlíčkovy a jiné ohlasy v poezii P. B., ČMM 1929; J. Kunz in Kus českého života (1929); F. X. Šalda: ref. Stuzkonoska modrá, ŠZáp 1930/31; F. Götz: K pětadesátinám P. B., NO 15. 9. 1932; J. V. Sedlák: Epiteton u P. B., NŘ 1933; K. Čapek: Hamanova samota, LidN 17. 2. 1934; F. X. Šalda: O básnické autostylizaci, zvláště u B., SaS 1935 → Studie literárně historické a kritické (1937); J. Mukařovský: Roztříštěný B. verš, SaS 1935; J. Herben in Kniha vzpomínek (1935); E. Hofman: P. B. und die Antike, Zeitschrift für slavische Philologie 1936; J. Páta: B. báseň Kdo na moje místo ve slovanských překladech, ČMF 1937; F. M. Hradil: P. B. a česká hudební tvořivost, SISb 1937; J. Hora: P. B., tvůrce sociálního a kmenového mýtu, Hovory o knihách 1937; J. Vodák: Věštec z poroby vyrostlý, Čes. slovo 15. 9. 1937; A. Novák: B. a české básnictví, LidN 15. 9. 1937; F. Trávníček: B. básnická mluva, LidN 15. 9. 1937; bv (B. Václavěk): O P. B., Mor. večerník 12. 9. 1937 → Literární studie a podobizny (1962); A. M. Píša: P. B. se dožívá sedmdesáti let, PL 15. 9. 1937; J. Rybák: Sedmdesátka P. B., RP 1937 → Doba a umění (1961); V. Martínek: Národní význam P. B., Mor. slez. deník 15. 9. 1937 + P. B., SISb 1937; V. Mázlová: Příspěvek ke zvukovému rozboru B. poezie, NŘ

1947; K. Rektorisová: Básník a jeho mateřština, NŘ 1947; J. Závada: Rytmičká zákonitost Slezských písní, Kytice 1947; gr. (A. Grund): O P. B., LF 1947; E. Stoklas: Poznámky bezručovské, SISb 1947; Jar. Svoboda: Ohlas B. díla ve výtvarném umění, SISb 1947; K. Polák: Masaryk a B., PL 14. 9. 1947; A. M. Píša: Poznámky, PL 14. 9. 1947; O. Králík: Chronologie a text Slezských písní, SaS 1948 + K historii Slezských písní, SISb 1948; A. Závodský: K psychologii B. tvorby, LF 1948; D. Šajtar: B. u Šaldy, SISb 1950; V. Martínek: Živý B., SISb 1952; Jar. Svoboda: B. a umělecká kultura jeho doby, SISb 1952; A. Závodský: Realismus Bezručovy poezie, SISb 1952; D. Šajtar: B. poezie posledních let, SISb 1952; M. Pišút: Triumf P. B., Katalog výstavy P. B., věstec svého lidu (1952); K. Resler: P. B. a E. A. Poe, SISb 1952; O. Králík: Ještě jednou k historii Slezských písní, SISb 1953; J. Procházka: Dva pěvci svého zpod Beskydu lidu, Valašsko 1953 + L. Janáček a P. B., Valašsko 1954; O. Králík: Tvůrčí proces u K. H. Máchy a P. B., SISb 1954; D. Šajtar: B. působení na proletářskou literaturu, SISb 1954 + Ohlas B. díla před první světovou válkou, SISb 1955 + Příspěvek k poznání lidovosti B. poezie, Radostná země 1955; J. Marchiori: Barevná adjektiva v básnickém díle P. B., SISb 1955; O. Králík: Problémy bádání o Slezských písních, SISb 1957; M. Ivanov: Prózy P. B., in P. B.: Povídky ze života (1957); J. Pleskot: P. B. a moravské Slovácko, SISb 1957; A. P. Solovjova: P. B. i jeho Slezskije pesni, sb. Literatura slavjanských narodov (Moskva 1957); D. Šajtar: B. prózy, SISb 1957 + Ohlas B. díla, in Pět studií ve znamení P. B. (1958); M. Ivanov: O P. B., in Historie skoro detektivní (1961); O. Králík: B. Labutinka, in P. B.: Labutinka (1961) + K funkci vlastního jména v tvorbě P. B., AUC Praha, Philologica, 1962; V. Závada: Poezie P. B., in P. B.: Básně (1964); J. Opelík: Kompozice Slezských písní, SISb 1964; F. Vodička: Identita Slezských písní, ČLit 1965; J. Dolanský: Ševčenko a P. B., in Sborník ševčenkovský (1965); J. Polák: Slezské písně jako dílo syntézy, Listy PPB 1965 + Moravská a brněnská inspirace Slezských písní, Čas. Slez. muzea 1966; M. Červenka, B. Štorek: Slezské písně jako problém textologický a ediční, Literárněvědný sborník PPB (1966); O. Králík: Trápení se Smilem z Rolničky, SISb 1966 + Příspěvek k historii textu Slezských písní, SISb 1966 + P. B., F. X. Šalda. Dvě jubilea, Červený květ 1967 + Slezské písně a jejich vývoj, in O. Králík, V. Ficek, L. Pallas: Slezské písně P. B. Historický vývoj textu (1967); S. Utěšený: Lašský nářeční slovník ve Slezských písních, NŘ 1967; F. Buriánek: Poznané a nepoznané tajemství B. díla, Impuls 1967 → O české literatuře našeho věku (1972); E. Stehlíková: Pohled z jiného úhlu (o vlivu antiky na B.), Impuls 1967; ■ diskuse: O. Králík: Erotická inspirace Slezských písní (polemika s J. Opelíkem in Bezručiana 1967), Plamen 1967 + Lásky a básně, Plamen 1968 + Nešťastná láska P. B., Čer-

Bezruč

vený květ 1968; J. Opelík: Milenky jsou na obtíž, Plamen 1968; F. Buriánek: Nová bezručiana aneb Erotika v poezii, Impuls 1968; A. Závodský: Fakta proti kombinacím, Impuls 1968; k tomu: O. Králík: Milostná tragédie B. na pokračování + Místo polemiky pár otázek prof. Závodskému; A. Závodský: Tanec mezi vejci aneb fakta se vyvracejí těžko, vše Červený květ 1969 ■; F. Buriánek: Osamělý buřič, in Generace buřičů (1968) + K pražské kapitole B. života, sb. Univerzita Karlova k 100. výročí narození P. B. (1968); J. Hrabák: O charakter B. daktylu, Slavia 1968; J. Skutil: Onymie B. Slezských písní, Čas. Slez. muzea 1968; J. Urbanec: Bezručovské bádání do básnickovy smrti, Čas. Slez. muzea 1968; O. Králík: Kanonický text Slezských písní, SISb 1968; ■ k tomu: M. Červenka a B. Štorek: O soudobý text Slezských písní, ČLit 1969; O. Králík: Kdo zatemňuje situaci kolem textu Slezských písní?, SISb 1969 ■; J. Polák: P. B. a Ivan Krasko, Listy PPB 1968 + Pojetí lidu, boje a revoluce ve Slezských písních, SPFF Brno 1969 + P. B. a literární směry, Čas. Slez. muzea 1969; L. Novák: Maryčka Ježíšková — Sagonová — Sedláčková v životě P. B., Listy PPB 1969 + P. B. poznán na Opavsku už o prázdninách roku 1899, Těšínsko 1969 + Doda Bezručová a V. Vašek = P. B., Těšínsko 1969; J. Urbanec: Literatura dvacátých let u B., Čas. Slez. muzea 1970; A. P. Solovjova: Ruské překlady B. Slezských písní, Listy PPB 1970; V. Macura: K typologii autostylizací v Slezských písních, ČLit 1972; ■ diskuse ke sbírce Pavla Hrzánského Básně opus V.: A. Závodský: Malé úvahy k tématu P. B., Listy PPB 1972; M. Rusinský: Co bylo před B.; O. Králík: Neznámá tvorba P. B.? + Ještě poznámka k P. Hrzánskému; J. Svoboda: Bude objeven „mladý P. B.“?; A. Boháč: Pavel Hrzanský, Vladimír Vašek, P. B.?; A. Závodský: Psal je Vladimír Vašek?; F. Buriánek: Poznat Pavla Hrzánského a nezapomenout na P. B., vše in Ostravský kult. zpravodaj 1972 a 1973; A. Boháč: Světlo do záhady P. B.?, Svět práce 1973; -r-: Kdo byl P. Hrzanský, Svob. slovo 23. 3. 1973; L. Pallas: Neznámé básně P. B.?, Těšínsko 1974; A. Boháč: P. Hrzanský, A. Vašek, P. B., in P. Hrzanský: Básně opus V. (1984) ■; O. Králík: Život P. B., Ostravský kult. zpravodaj 1973; J. Svoboda: Jeden B.?, in Tvorba a region (1974); J. Dolanský: P. B. a polská literatura, Slavia 1974; V. Macura: Společenský moment B. intimní poezie, ČLit 1975; F. Všeticka: Kompozice B. Bernarda Žára, SaS 1975; A. P. Solovjova: Poetika Slezských pesen P. B., sb. Litératura slavjanskich i balkanskich narodov konca 19—načala 20 vv. (Moskva 1976); V. Ficek: Z rodových tradic P. B., in Z rodného kraje (1977); B. Marek: P. B. — Vladimír Vašek v poštovních službách, Těšínsko 1978; F. Kopečný: Kdo prozradil identitu pseudonymu P. B.?, Štafeta 1979, č. 4; F. Všeticka: Kompozice B. balady Maryčka Magdonova, Čas. Slez. muzea 1979; F. Buriánek: B. Slezské písně, in Z moderní české literatury (1980); J. Urbanec: K B. znalosti polské literatury, Slavia 1980 + P. B. a Branka, Vlastivěd. listy Severomor. kraje 1983.

zp

František Bíbl

* 13. 11. 1880 *Pardubice*
† 26. 6. 1932 *Praha*

Básník, překladatel z angličtiny a francouzštiny.

Vystudoval gymnázium ve Dvoře Králové n. Labem (mat. 1899) a právnickou fakultu v Praze (abs. 1905); v období 1907—16 absolvoval ještě obory dějepis a zeměpis na filoz. fakultě, 1914 složil státní zkoušku z účetnictví. 1905—09 působil jako učitel v Studijním ústavu dr. E. Grégra, potom se živil jako soukromý učitel řeči a překladatel. Od 1912 byl zaměstnán v Zemské statistické kanceláři, později ve Státním úřadu statistickém v různých funkcích, nakonec jako vrchní odborový rada; po válce se účastnil reparačních jednání v Paříži a Budapešti. Blízký přítel J. Hořejšího. Pohřben byl v Novém Strašecí u Kladna, rodišti své ženy (ženat od 1929).

B. je dekadentní lyrik, který vyzrál k hlaváčkovské melodičnosti. Překládal zejména velké anglické romantické básníky a francouzské symbolisty. Psal též články z oboru metapsychologie.

PSEUDONYMY: B. J. Hart, Hermor Lilia, Jan Hart. ■ PŘÍSPĚVKY in: Besedy Času; Čes. svět (1929); Čin (1930); Host (1928); Kmen (1929); Lit. noviny; Lit. rozhledy; Lit. svět (1928); Moderní revue; Moderní život (1903); Most (1921); Topičův sborník; Tribuna (1926); Tvar; Země (1922). ■ KNIŽNĚ. *Beletrie* (vesměs pseud. Hermor Lilia): Řádky (BB 1917); Večery (BB 1924); Mysterion (BB 1927); Stíny (BB 1931). — *Překlady*: G. de Maupassant: Povídky o ženách (1910, s J. Vrchlickým; pseud. J. Hart); E. Zola: Lidská bestie (1911); P. Louÿs: Leda. Byblis (1912, pseud. J. Hart); H. de Balzac: Lesk a bída kurzán (1912); J. Keats: Večer svatě Anežky (1912, pseud. Jan Hart) + Předvečer svatě Anežky (1923) + Básně (1928); G. G. Byron: Giaur (1912, pseud.